

НАШЕ ЖИТТЯ

ГАЗЕТА ЗАСНОВАНА
В ЛИПНІ 1967 РОКУ

ОРГАН ЦЕНТРАЛЬНОГО ПРАВЛІННЯ
УКРАЇНСЬКОГО ТОВАРИСТВА ГЛУХИХ

ВИХОДИТЬ
ЩОСУБОТИ

№ 44 (840) | Субота, 29 жовтня 1983 року | Ціна 2 коп.

**ТРУДЯЦІ РАДЯНСЬКОГО
СОЮЗУ! ПРИСКОРОЙТЕ НАУ-
КОВО-ТЕХНІЧНИЙ ПРОГРЕС! НА-
ПОЛЕГЛИВО ВПРОВАДЖУЙТЕ
В ПРАКТИКУ ДОСЯГНЕННЯ НАУКИ,
ТЕХНІКИ І ПЕРЕДОВОГО ДОСВІДУ!
ЕКОНОМІЦІ — ІНТЕНСИВНИЙ
РОЗВИТОК!**

(Із закликів ЦК КПРС).

ЙДЕ НАДПЛАНОВА ПРОДУКЦІЯ ПІДСУМКИ УДАРНОЇ ПРАЦІ

Труidвники Ужгородського УВП-2 успішно справилися з виконанням виробничого плану та соціалістичних зобов'язань третього кварталу і дев'ять місяців нинішнього року.

В результаті впровадження на підприємстві передового досвіду, починів та ініціатив, практичного здійснення всіх заходів з наукової організації праці та за рахунок зростання її продуктивності, тільки за дев'ять місяців виготовлено товарної продукції понад план на 134 тисячі карбованців, умовно вивільнено два чоловіки. Значно перевиконані соціалістичні зобов'язання по економії сировини та

паливно-енергетичних ресурсів.

На початку 1981 року на II Республіканському зльоті передовиків виробництва — переможців соціалістичного змагання за гідну зустріч XXVI з'їзду КПРС — була підтримана і поширена ініціатива трудящих Москви і Ленінграда по завершенню особистих і бригадних завдань одинадцятої п'ятирічки до 115-ої річниці з дня народження В. І. Леніна.

Серед тих, хто підтримав цей почин, були й передовики Ужгородського УВП-2. Шість трудивників цього колективу достроково справились з поставленими завданнями: вони вже рапор-

тували про виконання одинадцятої п'ятирічки. Це — правофлангові соціалістичного змагання швачки-мотористки М. І. Волошин та П. В. Орос, клеймувальниця Є. І. Бензо та інші. Цьому успіху певною мірою сприяв досвід і висока професійна майстерність, добросовісне ставлення до виконання дорученої справи.

Зараз робітничий колектив підприємства докладає всіх зусиль, щоб успішно виконати соціалістичні зобов'язання, взяті на честь 66-ї річниці Великого Жовтня.

Л. ПОЦЕН,
інженер-нормувальник
Ужгородського УВП-2.
м. Ужгород.

Лідія Олешко — комплектувальниця Харківського УВП-1 однією з перших на підприємстві підтримала звернення передовиків нашого Товариства по завершенню особистих завдань одинадцятої п'ятирічки до 115-ої річниці з дня народження В. І. Леніна.

Змагаючись під девізом «Працювати ефективно і якісно», передова робітниця добивається значного перевиконання норм виробітку. Їй присвоєно почесне звання ударниці комуністичної праці. А нещодавно Л. Олешко рапортувала про виконання своєї особистої п'ятирічки.

Фото Й. МІНЬКА.

Всесоюзний суботник, присвячений 25-річчю руху за комуністичне ставлення до праці, пройшов на підприємстві і об'єднаннях Товариства, як і по всій країні, організовано, в обстановці великого політичного і трудового піднесення. Досягнуті результати є гідним вкладом нечуючих республіки в реалізацію завдань, поставлених XXVI з'їздом КПРС, листопадним (1982 р.) і червневим (1983 р.) Пленумами ЦК КПРС.

У суботнику взяло участь 11 тисяч 844 робітники нашого Товариства, з яких

7 580 працювали на робочих місцях. Вироблено промислової продукції на 273,8 тисячі карбованців. У фонд одинадцятої п'ятирічки перераховано 20 тисяч карбованців.

Близько 1,5 тисячі членів УТОГ виробляли в день суботника продукцію на заощаджених сировинних і енергетичних ресурсах.

Успішно справились з завданнями на 15 жовтня зобов'язаннями деревообробники, швейники, колективи, що виготовляють товари для народу.

Нечуючі трудивники села

виконували роботи, зв'язані із завершенням збирання врожаю.

У день суботника впорядковувались членами нашого Товариства вулиці, прилегла територія, висаджувались дерева, кущі тощо.

Нині організаторська робота профспілкових і господарських організацій спрямована на дальший розвиток ініціативи і пошуку трудящих у боротьбі за успішне виконання планів і соціалістичних зобов'язань 1983 року і п'ятирічки в цілому.

В. ГАЙДУК.

ПО РЕСПУБЛІЦІ

Серед кращих

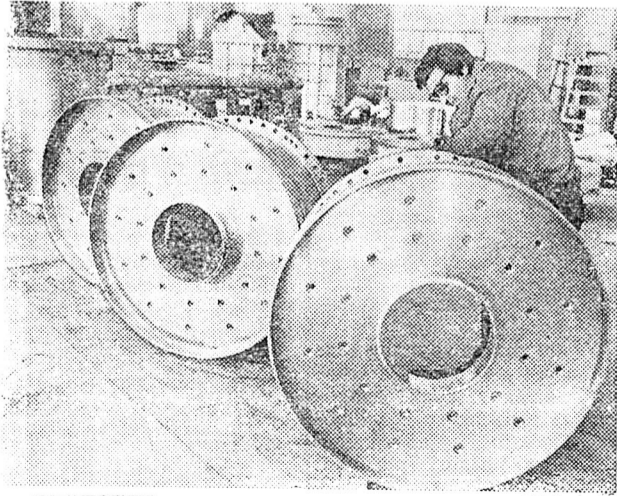
Одеський завод «Кінап», що входить до складу науково-виробничого об'єднання «Екран», — підприємство союзного значення. Тут виготовляють кіноапаратуру для демонстрування кінофільмів будь-якого формату. Продукція заводу здобула визнання не тільки в нашій країні, але і в 60-ти країнах світу. Апарати з маркою «Кінап — Одеса» можна побачити в апаратних кінотеатрах, клубів, будинків культури, на автопересувках.

На заводі трудиться група глухих в складі якої 22 члени УТОГ. Всі вони досконало опанували такі професії, як ливарник, токар,

слюсар-складальник, слюсар-електромонтажник та інші.

— У досягненнях заводу є певний внесок і нечуючих трудивників, — говорить голова комісії по роботі серед глухих робітників і службовців при заводському комітеті профспілки Надія Петрівна Білошкура. — Всі вони охоплені соціалістичним змаганням, показують зразки високопродуктивної праці. П'ятнадцяти трудивникам уже присвоєно звання ударника комуністичної праці, одинадцять носять звання «Кращий за професією».

З випередженням часу працює машиніст ливарної машини А. В. Кокол. На його трудовому календарі уже кінець грудня нинішнього року. Андрій Васильович — ударник комуністичної праці, відмінник якості. Як наставник, він навчив своїй професії трьох робітників:

Колектив Сумського машинобудівного виробничого об'єднання імені М. В. Фрунзе добився великого успіху: на два місяці раніше строку було відправлено газоперекачувальні агрегати для семи пускових компресорних станцій газопроводу Уренгой—Помари—Ужгород.

На знімку: слюсар-складальник Л. І. Шутко веде обробку корпусів теплових бар'єрів для головних циркуляційних насосів. Бригада, в якій він трудиться, працює вже в рахунок січня 1984 року.

Фото М. Гриценка.

В ІМ'Я МИРУ І ЩАСТЯ НА ЗЕМЛІ

Слова одностайного схвалення і підтримки Заяви Генерального секретаря ЦК КПРС, Голови Президії Верховної Ради СРСР товариша Ю. В. Андропова пролунали на зборах і мітингах у всіх колективах підприємств і об'єднань, установ і організацій УТОГ.

Принципову оцінку авантюристичному курсу американського імперіалізму дають всі члени нашого Товариства, вони цілком підтримують політику партії і уряду, спрямовану на збереження і зміцнення миру.

Сьогодні ми вмішуємо огляд редакційної пошти, присвячений цій темі.

На мітингу, що відбувся у колективі Вінницького УВП, повідомляє редакцію заступник секретаря парторганізації М. Кочуров, трудивники підприємства, всі як один, гнівно засудили курс Вашингтонської адміністрації на нарощування ядерних озброєнь, на підготовку до нової війни.

Пакувальниця швейної дільниці, ударниця комуністичної праці В. І. Плетньова, зокрема, сказала:

— Імперіалістичні кола США збираються розмістити в Європі ракети, що будуть направлені на СРСР і країни соціалістичної співдружності. Але наша партія і уряд не дозволять паліям війни домогтися переваги над нами, вживуть всіх за-

ходів, щоб забезпечити високу обороноздатність країни. І ми, нечуючі трудивники, як і всі чесні люди планети, своєю ударною працею будемо примножувати могутність нашої Батьківщини.

А ці слова з виступу Василя Стельмашука, токаря інструментального цеху Одеського виробничого об'єднання «Електрик», кавалера урядових нагород:

— Погрозам імперіалістів ми протиставимо самовіддану працю в ім'я миру, в ім'я рідної Вітчизни, — написав до редакції Ю. Гер.

В. Мальченко з Донецького виробничого об'єднання «Електромагніт» у своєму листі до редакції пише: «З глибоким хвилюванням і сприйняти трудящі колекти-

ву заяву Генерального секретаря ЦК КПРС, Голови Президії Верховної Ради СРСР Ю. В. Андропова. Вони висловили гнівний осуд зовнішньополітичного курсу рейганівської адміністрації. Комсомольський ватажок Ніна Рубцова, звертаючись до молоді підприємства, сказала:

— Нам треба краще працювати не тільки для того, щоб краще жити, але й для того, щоб надійно захистити нашу країну від зловісних намірів «заокеанських миротворців».

Розкрийник Кременчуцької взуттєвої фабрики М. Пилипенко — зазначає у своєму листі О. Чорнобай — вніс пропозицію: гроші, зароблені на комуністичному суботнику глухими містами, перерахувати у Фонд миру.

А ці слова належать Валентині Сіренко, передовій робітниці Ялтинського об'єднання «Таврія»: «Наша сила в єдності партії і народу. І нехай президент Рейган не думає, що наш народ можна залякати. Ні! Ще тісніше згуртувавши ряди,

ми зупинимо розгнузданий мілітаристський психоз, врятуємо світ від загибелі». Про це повідомив редакцію Р. Сковородников.

У численних листах, які написали В. Кругляк з Донецької області, І. Коломиченко з Білої Церкви Київської області, М. Лужков з Лебедина Сумської області та інші, розповідається про рішучість членів УТОГ зробити свій внесок у справу зміцнення економічної і оборонної могутності Радянської Батьківщини, добитися високої організованості і порядку у виробничій діяльності.

У резолюціях, прийнятих на зборах і мітингах, що пройшли у нашому Товаристві, відзначається, що на провокації правлячих кіл імперіалістичних країн нечуючі трудивники відгукнуться ще тіснішою згуртованістю навколо Комуністичної партії і заявляють про готовність захистити завоювання соціалізму від будь-яких ворогів.

М. ВОЛЯНСЬКИЙ.

ПРИ ВИСОКІЙ АКТИВНОСТІ

На Бродівському УВП перше заняття в мережі політичного і економічного навчання пройшло в святковій, піднесеній обстановці. Керівник школи комуніст С. В. Мазепа виступив по темі «Ідеологічна робота — справа всієї партії, кожного комуніста».

— Нинішній рік в системі політичної освіти, — сказав Степан Васильович, — розпочинається з вивчення матеріалів червневих (1983 р.) Пленуму ЦК КПРС, який розглянув актуальні питання ідеологічної, масово-політичної роботи партії, про-

грамних положень і висновків, що їх містить промова Генерального секретаря ЦК КПРС тов. Ю. В. Андропова на Пленумі ЦК.

Економічна освіта на підприємстві сприяє його трудівникам у розвитку економіки, підвищенні її ефективності, економії і бережливості сировини, матеріалів та паливно-енергетичних ресурсів.

У нас на УВП у п'яти гуртках школи економічної освіти для проведення заняття підібрано пропагандистів, які мають чималий досвід виховної роботи, здатні

творчо і доступно вести пропаганду марксистської теорії, політики партії, давати переконливі відповіді на запитання слухачів.

Комсомольське політнавчання на підприємстві, яке проводить інженер-технолог комуніст І. І. Борисьюнок, спрямоване на вивчення основ марксистсько-ленінської теорії і політики партії в тісному зв'язку із соціально-політичною практикою.

Перше заняття пройшло при високій активності всіх слухачів.

В. ПЕЛИХ.

Львівська область.

Посилити темпи

Мобілізації колективу на зразкову підготовку до зими, поживлення соціалістичного змагання за економію і бережливість паливно-енергетичних ресурсів були присвячені партійні збори, що відбулися в колективі Одеського виробничого об'єднання «Електрик».

У цехах і на дільницях до-

скотало вивчені пропозиції і зауваження, які лягли в основу затверджених заходів.

Серйозну увагу на підприємстві звернуто на стан виробничих приміщень та гуртожитків. Врахована необхідність ремонту дахів, утеплення вікон, дверей, ре-

гельна перевірка опалювальної системи тощо.

У прийнятому рішенні говориться, що в найкоротший строк треба усунути всі недоліки, які ще мають місце, ретельно підготуватися до роботи в осінньо-зимовий період.

Ю. ГЕР.

м. Одеса.

МІСЯЧНИК ПОЛІТИЧНОЇ КНИГИ.

У Києві триває місячник пропаганди і розповсюдження суспільно-політичної літератури та політичного плакату, присвячений 66-й річниці Великого Жовтня. Він проходить під девізом: «Рішення XXVI з'їзду КПРС — виконаємо!»

Розвиток радянської книжкової справи у нашій країні підпорядкований практичному здійсненню ленінської програми повного забезпечення потреб народу в книзі. Особливого значення і всезростаючої популярності набуває нині суспільно-політична книга. Під девізом «Суспільно-політичну книгу — в маси» працюють сьогодні київські книгарні. Вони використовують весь арсенал форм і методів пропаганди та реклами літератури, готують тематичні списки літератури для всіх

ланок політичного та економічного навчання.

У книжкових магазинах столиці комплектуються спеціальні бібліотеки для пропагандистів, лекторів, агітаторів. Лише громадськими розповсюджувачами в період місячника заплановано реалізувати літератури на суму 60 тисяч карбованців.

Цими днями в книжкових магазинах і бібліотеках розгорнулися тематичні виставки літератури, плакатів, образотворчої продукції, присвячені актуальній тематичі: «Ленінізм — ідейна зброя мільйонів», «Рішення XXVI з'їзду КПРС — в життя», «Рішення червневих (1983 р.) Пленуму ЦК КПРС — велична програма дій», «Великий Жовтень у літературі й мистецтві» та інші. Особлива увага надається забезпеченню літературою тих, хто навчається в системі політичної та економічної освіти, комсомольського навчання. В асортименті книгарень — тематичні збірники, окремі праці К. Маркса, Ф. Енгельса, В. І. Леніна, документи партії та уряду. Серед видань є також довідник «Пропагандисту і агітатору про одиннадцять п'ятиріччю» (видавництва політичної літератури), нова книга видавництва «Наукова думка» — «Мистецтво управління і колектив». Видавництво «Економіка» пропонує монографію Г. Ф. Осипової «Работа ру-

ководителя с документами».

У книгарнях застосовуються різноманітні форми усної пропаганди — літературні вечори, зустрічі з видавцями, авторами книг. Популярними стали тематичні цикли літературних читань. Такі зустрічі з циклів, присвячених 40-річчю визволення Києва від німецько-фашистських загарбників, проведе ряд книгарень Києва.

Ми живемо в умовах непримиренної боротьби на міжнародній арені. Ворожа пропаганда в першу чергу спрямована на молодь. Тому нині, як ніколи, роль політичної книги та книг, що розвінчують буржуазну ідеологію і мораль, набуває особливої актуальності. Завітайте до книгарні «Пропагандист» і ви побачите тут безліч видань, які корисно прочитати пропагандисту, комсомольському ватажку, кожній радянській людині. Це збірник матеріалів «Брудна робота ЦРУ в Західній Європі», збірник документальних нарисів і статей «Безчестя», книга О. В. Карпунова «Пастка для молоді» та інші. Викриття підступів українського буржуазного націоналізму проти молоді і ще багато літературних, що розвінчують антинародну сутність буржуазних націоналістів, підступні дії прислужників капіталізму, показує їх справжнє обличчя.

Т. ЗАХАРЧЕНКО.

С Л І Д А М И НЕОПУБЛІКОВАНИХ ЛИСТІВ

До редакції надійшов лист від читачів І. Лях, Є. Лях і Волошина, в якому вони скаржилися на незадовільну роботу Самбірського клубу глухих. Листа було надіслано на розгляд до Львівського облвідділу УТОГ.

Факти, наведені в листі нечуючих трудівників, частково підтвердились, — повідомив редакцію голова обласного відділу УТОГ І. С. Динкевич. — В роботі Самбірського клубу справді мали місце недоліки, на які з боку облвідділу була звернута увага його директора. За невиконання своїх службових обов'язків зав. клубом тов. Баглій Н. П. оголошено догану.

У даний час у Самбірському клубі глухих проведено капітальний ремонт. Обласний відділ УТОГ посилив контроль за роботою культурного закладу. Його працівниками заплановано провести з нечуючими трудівниками міста загальні збори, на яких буде детально обговорено питання роботи клубу з урахуванням побажань членів УТОГ. Крім того, накреслено додаткові заходи про проведення змістовного відпочинку.

ЗАВЖДИ В АВАНГАРДІ

Сьогодні в житті молоді Країни Рад, юнаків і дівчат нашого Товариства знаменна подія — мінає 65 років з дня утворення Всесоюзної Ленінської Комуністичної Спілки Молоді.

Під керівництвом Комуністичної партії комсомол, біля колиски якого стояв Володимир Ілліч Ленін, пройшов славетний шлях.

Як відомо, ім'я вождя було присвоєно комсомолу на VI з'їзді РКСМ. «...Ми прийняли його для того, — значалося в Маніфесті з'їзду до всіх комсомольців, до всієї робітничої і селянської молоді, — щоб трудяща молодь усіх народів, що населяють СРСР, разом зі своїм передовим загоном — Комуністичною Спілкою Молоді — прийнялася єдиною волею і твердою рішуністю навчитися по-ленінськи жити, працювати і боротися, здійснювати заповіді, залишені нам Леніним».

Усі ці десятиріччя ВЛКСМ гордо несе ім'я Леніна, до-

помагає партії продовжувати його безсмертну справу. Комсомольська юнь країни мужіла в класових битвах, у боях за свободу і незалежність Батьківщини, в кипучих буднях соціалістичного будівництва. Про все народне визнання ратної і трудової слави Ленінського комсомолу свідчать шість орденів на його прапорі.

Чимало яскравих сторінок у героїчний літопис ВЛКСМ вписав його бойовий загиб — комсомол України. Віхи його біографії — це легендарні Каховка і Боярка, Дніпрогес і Краснодон, трудова романтика післявоєнного відродження, доблесть першопрохідців цілини й учасників ударних комсомольських будов одинадцяті п'ятиріччя.

Джерело сили комсомолу — у партійному керівництві. Ця ленінська традиція бере початок з другого з'їзду РСДРП, коли було розгорнуто перший партійний до-

кумент про молодь. Усі наступні роки наочно показали, якою постійною і великою є увага партії до питань комуністичного виховання підрастаючого покоління. З новою силою це підтвердив червневий (1983 р.) Пленум Центрального Комітету КПРС, матеріали і рішення якого пройняті всеохоплюючою турботою про класове, ідейно-моральне, трудове загартування і фізичне здоров'я молоді.

Новими зверненнями у праці і навчанні зустрічають комсомольці і молодь Українського товариства глухих, як і всієї країни, 65-у річницю народження Ленінського комсомолу. Свої сили, знання, ентузіазм вони віддають втіленню в життя великих накреслень партії, наполегливо виховують у собі високі моральні якості будівників комуністичного суспільства.

В. ОЛЕКСЕНКО.

РІВНЯННЯ НА СТАРШИХ

Вагомий внесок у трудові здобутки колективу головного підприємства виробничого об'єднання «Київський радіозавод» робить і нечуюча молодь компактної групи.

П'ять років тому в комсомольсько-молодіжній цехі остаточного складання кольорових телевізорів «Славутич-201» прийшла працювати Надія Порохницька. При допомозі досвідчених товаришів вона швидко опанувала професію лудильниці, а коли через три роки на дільниці з'явилася ще одна нечуюча дівчина — Наталія Нікітенко, — Надія стала у неї наставницею. Вона допомогла новенькій досконало освоїти технологічний процес виготовлення телеприймачів, навчила, як краще виконати ту чи іншу операцію. Дівчата пишаються: в тому, що телевізори заводу удостоєні державного Знака якості, закладена частка і їхньої сумлінної праці.

Старанно трудяться в одному із складальних цехів заводу і монтажниця Наталія Ковальчук. Вона, як і всі нечуючі члени ВЛКСМ, докладає всіх зусиль для успішного виконання поставлених перед молоддю завдань.

П. ГАЙДУК, працівник багатотражної газети «На трудовій вахті»

м. Київ.

Наталія Котова — заступник секретаря комсомольської організації Кам'янець-Подільського УВП — не тільки сама сумлінно ставиться до виконання роботи, але й дбає про те, щоб нечуюча молодь, як і вона сама, постійно підвищувала свою професійну майстерність, виготовляла продукцію швидко і тільки високої якості.

Особливо вагомим результатом домоглася швачка-мотористка у соціалістичному змаганні, що розгорнулося на підприємстві на честь знаменної дати — 65-ї річниці від дня народження комсомолу. Виробничі завдання вона виконує на 140—150 процентів.

Фото М. МОСТОВОГО.

ДО 40-РІЧЧЯ БИТВИ ЗА ДНІПРО І ВИЗВОЛЕННЯ КИЄВА БЕЗСМЕРТНИЙ ПОДВИГ

На кінець вересня 1943 року війська Воронежського (а з 20 жовтня — І-го Українського) фронту під командуванням генерала армії М. Ф. Ватутіна захопили і міцно вдержували на північ і на південь від Києва Лютизький та Букринський плацдарми, які відіграли важливу роль при проведенні наступальної операції по визволенню столиці Радянської України від гітлерівських загарбників.

Ставка Верховного Головнокомандування поставила перед Воронежським фронтом завдання розгромити угруповання противника в районі Києва, визволити місто від фашистських окупантів і вийти на лінію Овруч, Ко-

ростень, Житомир, Козятин. Однак двічі зроблена в жовтні спроба наступу з Букринського плацдарму не дала позитивних результатів. В основному тому, що дуже пересічена місцевість у цьому районі утруднювала дії наших танкових з'єднань і значно полегшувала противникові організацію міцної оборони.

Оцінюючи результати жовтневих боїв фронту, Ставка прийшла до висновку, що необхідно перенести головні зусилля з Букринського на Лютизький плацдарм і запропонувала перегрупувати війська з метою посилення правого крила фронту. В бік Лютежа почали переміщуватися 3-я гвардійська танкова армія

під командуванням генерала П. С. Рибалка, 23-й стрілецький корпус, 7-й артилерійський плацдарму та інші з'єднання і частини. Військам довелося здійснити відзовж лінії фронту марш на відстані 150—200 кілометрів, двічі переправляючись через Дніпро і раз — через Десну.

І листопада наступ військ почався, як і раніше, біля Великого Букрина. Але вже вранці 3 листопада, після артилерійської підготовки, з Лютизького плацдарму перейшло в наступ головне угруповання військ фронту. Артилерійська підготовка була настільки ефективною, що наша піхота й танки на протязі більш як двох кілометрів майже не зустрічали опору противни-

Успішно несе трудову вахту на честь 66-річчя Великого Жовтня ветеран виробництва Київського дослідно-виробничого об'єднання «Контакт» Лідія Трифонівна Кивенко.

Чіткий ритм роботи, сумлінне виконання виробничих обов'язків, боротьба за високу якість продукції та міцну виробничу дисципліну — ось незмінні принципи роботи шлюсаря-електромонтажника.

Фото І. ЩЕРБАНОКА.

ТРУДОВИЙ УСПІХ ШВАЧОК

У ці дні члени УТОГ Марія Лешко та Марія Мала після закінчення робочої зміни поверталися додому радісними, з букетами яскравих осінніх квітів.

«Блискавка», вивішена біля прохідної Стрийської швейної фабрики, повідомила про трудовий успіх передових швачок. Вони рапортували про виконання особистої виробничої програми 4,5 років.

У цьому досягненні велика заслуга тих, хто допомагав передовикам виробництва оволодіти секретами фаху. Це, зокрема, досвідчених швачок Надії Романишиної, Оксани Ковшан, Ірини Іваново, Ориси Макуцької.

У колективі, де працюють правофлангові п'ятирічки, шують шкільну форму для дівчат. Марія Лешко та Марія Мала можуть високоякісно виконати більшість операцій пошиття цього одягу, але вони не зупиняються на досягнутому. Під час обідньої перерви їх можна часто побачити біля робочого місця Розалії Маринець, яка досконало володіє всіма технологічними операціями. Досвідчена майстриня робить усе для того, щоб її молодші товариші по праці найближчим часом стали працювати на рівні з нею, виготовляти продукцію тільки високого гатунку.

Р. ЗБОРІВСЬКИЙ.

м. Стрий,
Львівська область.

А. ЯКОВЛЕВ — один з ветеранів виробництва Харківського УВП-1. Досвідчений робітник трудиться на дільниці складання електромагнітів.

Висока професійна майстерність, ефективне використання кожної робочої хвилини, дисциплінованість — ось завдяки чому передовик постійно перевиковує норми виробітку, домагаючись відмінної якості продукції.

Фото **М. МІНЬКА**.

Педколектив Володимир-Волинської спецшколи-інтернату для глухих дітей працював торік над рядом проблем. Це, зокрема, здійснення всебічного компенсаторного розвитку мови учнів, як засобу одержання знань з основ дисциплін та загального розвитку. Результат — 75 учнів із 124 мали виразу мову, а 49 — маловиразну і невизначу.

Кращих результатів досягли учителя Л. О. Лісупова, Н. Я. Юханова, Л. П. Логвинович, Т. А. Белік, Н. Г. Артисюк, В. Д. Андріюк, С. О. Логвинович.

Проте перегляд контрольних робіт з розвитку слухового сприймання показав, що над постановкою мови учнів треба працювати значно більше. У новому навчальному році необхідно поліпшити роботу особливо тих вчителів, які не забезпечили вироблення в учнів відповідних компонентів мови. Слід поліпшити також методику проведення уроків з техніки мови та індивідуальних занять. Вчителям старших класів необхідно налагодити тісний контакт з вихователями для розвитку мови, поживати поза-

НА ШКІЛЬНОМУ МЕРИДІАНИ ВИМОГА ЧАСУ

класну роботу з навчання дітей читати художню літературу для збагачення словникового запасу, прищеплення навичок самостійно поповнювати свої знання.

Особливості спецшколи-інтернату такі, що на заміну вчителю приходять вихователь, робота якого багатопланова і нелегка. Добрих успіхів у розвитку слухового сприймання учнів домоглися вихователі Є. В. Черній, Т. В. Виголінська, Л. З. Квашук, З. Р. Булавчук та інші.

Та слід зазначити, що не всі вихователі працюють з повною віддачею, не систематично використовують слухову апаратуру.

Як і всі масові загальноосвітні школи, спецшкола теж працює з ряду предметів за новими вдосконаленими програмами. Успішному оволодінню ними сприяла повсякденна копінка робота вчителів разом з добрим наставником, заступником директора Б. М. Соломаті-

ною. Вся методична робота проводилася у напрямку підвищення фахової майстерності учителів, вивчення і впровадження передового досвіду. Це значно поліпшило якість навчання і виховання учнів.

У поточному навчальному році методичним об'єднанням варто ширше практикувати нові форми, а саме: методичні тижні, творчі звіти, семінари-практикуми, впровадження НОП у навчально-виховну роботу тощо.

Робота гуртків та факультативів у школі проводилася згідно з планом. Проте у цій справі не обходилось без формалізму. Необхідно посилити внутрішкільний контроль, поліпшити керівництво роботою для усунення недоліків.

Значну роль відіграли у позакласній роботі комсомольська та піонерська організації. Налагоджено самоврядування, дисципліну

учнів, здійснюється постійний контроль за виконанням «Правил для учнів», носієм шкільної форми.

У школі вироблено відповідну систему трудової підготовки учнів, виконуються вимоги нормативних документів з трудового навчання і виховання, заходи з охорони праці і здоров'я школярів.

Розпочала школа новий навчальний рік у добре відремонтованому приміщенні. Вона повністю забезпечена всім необхідним у побуті, навчальним приладдям, підручниками.

Педколективу хочеться побажати творчої праці, поліпшення навчально-виховного процесу, підвищення ідейно-політичного, трудового, морального, естетичного, фізичного рівня виховання учнів.

Н. ПАЛЮХ,
методист Володимир-Волинського міськвно.
Волинська область.

ПЕРША ПРЕМІЯ — КВІТНИКАРЯМ

Ось уже сьомий рік підрад учні Ужгородської спецшколи-інтернату для глухих дітей беруть участь у традиційних міських та обласних виставках квітів. І щороку, як правило, за широкий асортимент і вмілу композицію букетів, колектив нагороджується дипломами і преміями.

Не порушено добру традицію і цього року. На міській виставці квітів, що проходила у парку культури та відпочинку, знову були представлені роботи учнів. З-поміж одинадцяти шкіл міста, вихованці яких демонстрували свій смак, естетичні нахили і любов до квітів, кучочок спецшколи виявився найбільш привабливим.

Не порушено добру традицію і цього року. На міській виставці квітів, що проходила у парку культури та відпочинку, знову були представлені роботи учнів. З-поміж одинадцяти шкіл міста, вихованці яких демонстрували свій смак, естетичні нахили і любов до квітів, кучочок спецшколи виявився найбільш привабливим.

Не порушено добру традицію і цього року. На міській виставці квітів, що проходила у парку культури та відпочинку, знову були представлені роботи учнів. З-поміж одинадцяти шкіл міста, вихованці яких демонстрували свій смак, естетичні нахили і любов до квітів, кучочок спецшколи виявився найбільш привабливим.

У його центрі мистився зелений глобус, навколо якого було встановлено 15 ляльок, кожна яких у національному вбранні символізувала одну з п'ятнадцяти Радянських республік. А на передньому плані — вміло і оригінально викладений з плодів свіжого терену і шишинею зачіска: «Землю від пожежі вберегти!». Цей дитячий витвір у дохідливій і водночас виразній формі демонстрував непохитну дружбу народів нашої країни, їх незламну волю боротися за мир в усьому світі.

«Моїй улюбленій вчительці», «Юному першокласнику», — на ці та інші теми відвідувачі оглянули композиції квітів, зроблені рука-

ми школярів. Та особливу увагу звертала на себе композиція «Ветеранам київського «Динамо». Тут слід зазначити, що у дні виставки, ушавлені гравці столиці України, серед яких були заслужені майстри спорту міжнародного класу Євген Рудаков, Йозеф Сабо, Володимир Мунтян, приїхали на Закарпаття і провели три товариські матчі з місцевими клубами. Організатори шкільної експозиції — шанувальники футболу на чолі з вчителем біології Володимиром Сайковим і присвятили з цієї нагоди кожному виставі дні досягнення радянського футболу на міжнародній арені.

Чимало відвідувачів виставки написали про свої враження у книзі відгуків. Ось лише один з них: «Виставка учнівських робіт вражає великою різноманітністю квітів і композицій, оформлених з великим художнім смаком. Приемно усвідомлювати, що викладачі і вихователі зуміли прищепити своїм підопічним любов до природи, до квітів, до всього прекрасного».

Цей відгук співпав з думкою журі міської виставки, яке присудило спецшколі перше місце з врученням диплому I ступеня і відповідної грошової премії.

П. КРАЙНЯНИЦЯ,
м. Ужгород.

СЕМІНАР ЛІТЕРАТОРІВ

14—17 жовтня ц. р. в Москві відбувся черговий семінар Всеросійського літературного об'єднання «Камертон». В його роботі взяло участь 38 поетів і прозаїків. Серед них з України і Білорусії, Латвії та Азербайджану.

Відрядно, що коло нечуючих літераторів у нашій країні помітно розширюється. Уперше в роботі семінару взяли участь представники не тільки Росії і України, як було раніше, але й ряду інших республік.

Для учасників семінару було прочитано лекцію «Радянська поезія і сучасність», в якій йшлося про завдання сучасної літератури в світлі рішень XXVI з'їзду КПРС та червневого (1983 р.) Пленуму ЦК КПРС.

На семінарі рецензувалися вірші членів літературного об'єднання Ольги Дмитрієвої (м. Златоуст, Челябінська обл.), Юлії Силантьєвої (м. Москва) та інших авто-

рів. Відбулась цікава зустріч камертонівців з членом Спілки письменників СРСР поетом Олексієм Марковим, автором 30 книг. Нечуючі поети зустрілися також з громадськістю Товариства м. Москви, де виступили з читанням своїх творів, відповіли на численні запитання читачів.

Учасники семінару заслухали інформацію голови бюро Рубіна І. Є. про роботу літературного об'єднання за минулий рік, а також інформацію творчого керівника Ісаєва І. А. На семінарі відбувся прийом в члени літературного об'єднання нових прозаїків і поетів. У роботі семінару взяли участь представники Центрального правління Всеросійського ордену «Знак Пошани» товариства глухих.

Для нечуючих літераторів було організовано екскурсію по літературних місцях Підмосков'я.

І. САПОЖНИКОВ.

ка. І лише в другій половині дня гітлерівці змогли організувати і провести перші контратаки.

З метою завершення прориву оборони противника і розвитку успіху командування фронту ввело в бій 3-ю гвардійську танкову армію, 1-й гвардійський кавалерійський корпус, другі ешелони армій і 1-у Чехословацьку окрему бригаду під командуванням полковника Людвіка Свободи.

Тяжкі бої зав'язалися на підступах до Святошина. 7-й гвардійський танковий корпус генерала К. П. Сулейкова, який тут наступав, організував і вдало провів нічну атаку. Танки йшли в атаку з засвіченими фарами, вивочими сиренами, ведучи інтенсивний вогонь з гармат і кулеметів. На ранок 5 листопада наші частини перерізали шосе Київ — Житомир.

На цей час у боях на київському напрямі стався різкий перелом. Побоюючись оточення противник почав поспішно відводити свої війська з району Києва. Шляхи, які ведуть на захід і південний захід від міста, були забиті відступаючими колонами гітлерівців. Авіація 2-ї повітряної армії безперервно завдавала ударів по колонах ворога.

На 4 години ранку 6 листопада Київ було повністю визволено від гітлерівських окупантів.

У боях за столицю Радянської України наші воїни здійснили багато славних подвигів. За виявлений тут героїзм і мужність сімнадцять з половиною тисяч бійців 1-го Українського фронту були нагороджені орденами і медалями, а 663 з них, які найбільше відзначилися на форсуванні Дніпра і визволенні Києва, удостоєні звання Героя Радянського Союзу.

Визволення Києва від фашистських загарбників мало важливе політичне і воєнне значення. Перед усім світом було ще раз продемонстровано силу й могутність Радянських Збройних Сил. На правому березі Дніпра наші війська захопили надзвичайно вигідний плацдарм, який мав важливе значення для вигнання гітлерівців з Правобережної України.

З перших днів визволення кияни на заклик Комуністичної партії приступили до відбудови рідного міста. З активною допомогою трудящих усіх братніх республік Київ загоїв рани, заподіяні війною. І нинішні місто-красень на дніпровських берегах — рукотворний пам'ятник безсмертному подвигові радянських воїнів, творчій дружбі народів-братів нашої Вітчизни.

Д. ГРИГОРОВИЧ,
кандидат
історичних наук.

ЩАСТЯ МАТЕРІ

— Чи не зі Звенигородки часом Ви, — запитую.

Жінки, стверджуюче, кивають головами.

— То чий же це син одружується, не Галі Перехрест?

— Йі, йі, — відказують жінки.

Молоде подружжя і весільні гості посідали у заквітчані машини і поїхали додому. Хлібом-сіллю і привітною усмішкою стріла сина з невісткою матуся Галина Максимівна Перехрест. Сьогодні збуваються її мрії і надії. Вона — щаслива, хоч і не чутиме за столом весільних привітань, пісень, музик.

І враз перед її очима, ніби на кінострічці, пропливло життя цієї скромної працелюбної жінки. Нещодавно працівники фотоательє «Весна» провели її на заслужений відпочинок, побажавши їй міцного здоров'я, довголіття, сімейного щастя, привітали Галину Максимівну з нагородою. За сумлінну багаторічну працю жінку нагороджено медаллю «Ветеран праці».

Та шлях до щастя не був для Г. М. Перехрест гладеньким. Довелось в житті скуштувати і гіркого, як кажуць, і солоного.

У ранньому дитинстві втрапила Галя слух, людська мова й не пам'ятає. Тому й сама говорити не навчилася, росла замкнутою в собі. А тут нове лихо: батько залишив сім'ю. Добре,

що хоч від двох доньок не відмовився, іноді навідувався до них, допомагав трохи. Тільки-но встигла Галя закінчити четвертий клас Запорізької школи для глухих дітей, як почалася війна, що принесла в хату злидні, голод і холод. Батько пішов на фронт. Тепер і тієї маленької допомоги не було від кого чекати. Лише після звільнення рідного міста від фашистських загарбників Галя змогла продовжувати навчання у вечірній школі.

Фактично треба було заново повторювати все, забуте за час війни. При Олександрійському міжрайвідділі УТОГ були вже на той час організовані майстерні: кравецька, слюсарна, фотографія. Галя частенько простежувала біля ретушера, аридивлялася до його роботи. А потім попросилася в учениці. Закінчивши навчання, Галя стала працювати самостійно, а з роками стала кваліфікованою майстринею — ретушєром.

Працювала на цій посаді тридцять сім років аж поки не пішла на пенсію.

...Йшли роки. Як і всі дівчата мріяла вона про щасливе подружнє життя. Припав їй до серця Олексій. Та незабаром розійшлися. Тепер найдорожчим за все став для неї маленький син Микола. Щасливо почувала себе, коли він пухкими рученятами обіймав її за шию, тупився до щокі. На

радість матері, хлопчик ріс здоровим, міцним, красивим. Добре навчався в школі. З гордістю розповідала Галя, що її Микола і в шкільному хорі співає, на обласну олімпіаду школярів їздив.

А коли підріс, то матері по господарству допомагав. Вона вчила сина любити працю, бути чесним, поважати старших. Після закінчення десятирічки, Микола пішов працювати на автопідприємство. Коли ж настав час синові йти на службу, Галина Максимівна пішла в райвійкомат і відмовилася від пільги, яка надавалася їй, одинокій матері, інваліду.

— Нехай і мій син, як і всі, виконає обов'язок перед Батьківщиною, — сказала вона.

Була впевнена Галина Максимівна, що перебуваючи на службі в лавах Радянської Армії, Микола пройде хорошу школу, загартується в нелегких армійських буднях. І не помилилася. Коли одержувала листи від сина, завжди приходила до неї, щоб поділитися своєю радістю і гордістю за нього. Разом і листи відписували. Після служби Микола знову пішов працювати на автопідприємство. І ось одружився з хорошою дівчиною. Мріє тепер Галина Максимівна виховати таких же хороших, як її син, онуків.

О. МАРКОВА,
м. Олександрія,
Кіровоградська область.

У РОБОТІ семінару взяли участь понад 200 спеціалістів з усіх братніх республік нашої країни. Делегацію Української РСР очолював керівник відділу діагностики і реабілітації порушень слуху Київського НДІ отоларингології імені професора Коломійченка, лауреат Державної премії УРСР професор В. Г. Базаров.

Провідні вчені Москви, Ленінграда, Києва, представники Міністерства охорони здоров'я СРСР, «Союзмедтехніки», Всесоюзного товариства глухих, промислових підприємств проаналізували стан слухопротезної служби в країні, обмінялися думками з найбільш актуальних проблем глухоти і туговухості, накреслили шляхи дальшого вдосконалення сурдологічної допомоги населенню.

Головний спеціаліст Міністерства охорони здоров'я СРСР Г. Я. Росикова дала позитивну оцінку діяльності сурдологічної служби країни за останні п'ять років. У порівнянні з попередньою п'ятирічкою кількість слухопротезних кабінетів збільшилася в три рази, чисельність лікарів-сурдологів також зросла і в даний час задовольняє основні запити практичної охорони здоров'я. Довідач відмітила, що найкраще організована слухопротезна допомога на Україні і в Білорусії. В 1984 році Міністерство охорони здоров'я СРСР з метою підвищення кваліфікації лікарів-сурдологів і дальшого поліпшення якості медичного обслуговування населення планує організувати при великих НДІ і медичних вузах країни курси по підготовці спеціалістів слухопротезних кабінетів, більш широкий розвиток мережі майстерень по ремонту слухових апаратів, виготовленню індивідуальних вушних вкладишів.

У виступах московських учених — професора Б. М. Сагаловича, кандидата медичних наук А. Б. Морозова та інших наведені дані медико-соціального обстеження населення РРФСР, відзначено важливу роль раннього слухопротезування і слухового навчання слабозуваючих та глухих людей. В останні роки спостерігається зростання стійких порушень слуху, особливо серед міського населення. Поруч з іншими причинами збільшення кількості осіб з дефектами слуху доповідачі пояснили шумовим «забрудненням» міст, зловживанням алкоголем, курінням, недотриманням режиму харчування, праці і відпочинку.

Особливий інтерес серед присутніх викликала доповідь професора В. Г. Базарова, який охарактеризував стан слухопротезної служби на Україні, виклав результати багаторічних обстежень в галузі реабілітації глухоти і туговухості, дав практичні рекомендації щодо підвищення ефективності роботи слухопротезних кабінетів. Результати обстеження нечуючих членів УТОГ і осіб з тяжкою формою втрати слуху, що звернулися за допомогою до Київського НДІ отоларингології,

дають підстави зробити висновок: 70—80-ти процентам таких хворих можна реально допомогти шляхом одно- або двостороннього слухопротезування. Однак, слухопротезування не завершується добром і виписуванням потрібного людям слухового апарату. Його ефективність багато в чому залежить від наступної підготовки пацієнта до носіння апарату, зокрема, проведення занять з тренування слухової системи до сприйняття звуків в нових акустичних умовах. Виключення цього важливого етапу з процесу слухопротезування є однією з основних причин недостатньої ефективності слухового апарату, що породжує негативне ставлення до нього.

Довідач звернув увагу на великі можливості розвитку слуху і мови в умовах регулярних сурдологопедичних тренувань, відзначив важливу роль у цьому сурдопедагога, зупинився на необхідності розробки спеціальних мовних тестів для оцінки ефективності занять диференційованих програм навчання з урахуванням віку, ступеня і давності втрати слуху, загального розвитку пацієнта.

Виходячи з результатів обстежень Київського НДІ отоларингології спільно з співробітниками лабораторії сурдоакустики ЦП УТОГ, професор В. Г. Базаров науково обгрунтував обсяг методик для обстеження резервів слуху, а також запропонував методику розрахунку щорічної потреби населення в слухових апаратах, відмітив необхідність розширення пропаганди засобів електроакустичної корекції слуху. Лікар-сурдолог Т. В. Кирилова (Київ) надела переконливі приклади ефективності слухопротезування дітей з тяжкими формами туговухості, коли в результаті наполегливих спільних занять сурдопедагога і батьків, розбірливості мови у дитини досягала 80—100 процентів. Таких дітей надалі переводили для навчання до масової школи, при цьому більшість з них за успішністю не поступалася дітям з нормальним слухом.

Досвідом роботи слухопротезування дорослих в умовах слуховідоновлювального центру Київського НДІ отоларингології поділилася лікар Е. В. Савельева. Вона підкреслила важливе значення обстеження не тільки слухової функції, але й стану центральної і вегетативної нервової системи в оцінці прогнозу слухопротезу-

вання, звернула увагу на необхідність лікарського нагляду за особами, що користуються слуховими апаратами з метою своєчасної корекції режиму роботи апарату або заміни його іншим типом у зв'язку з поліпшенням чи погіршенням слуху.

На нараді багато уваги було приділено питанню забезпечення населення новими типами слухових апаратів, і, зокрема, зарубіжного виробництва, їх технічного обслуговування, поліпшення якості виготовлення індивідуальних вушних вкладишів, розробці автоматизованої системи діагностики і корекції дефектів слуху.

Заступник директора всесоюзного об'єднання «Союзмедтехніка» А. П. Шапошников повідомив, що протягом 1979—1983 рр. в Україні виготовлено 1 мільйон 52 ти-

розв'язання цього питання в даний час покладено на Всесоюзний науково-методичний центр сурдології і слухопротезування, яким керує кандидат медичних наук О. П. Токарев.

У зв'язку з розширенням обсягу досліджень слухової функції, укомплектуванням сурдокабінетів сучасною виміральною апаратурою, збільшенням моделей серійних слухових апаратів, учасники семінару звернули увагу на підвищення ролі інженерно-технічного забезпечення слухопротезної служби. Учені Москви, Києва і Ленінграда О. П. Токарев, Ю. К. Соколов, А. Н. Цициренко, В. П. Овсянников, А. С. Розенблюм, що виступили по цьому питанню, підкреслили необхідність організації метрологічних вимірювань акустичних парамет-

рів слуховиміральної і звукоосилувальної апаратури, важливе значення періодичного контролю основних електроакустичних характеристик слухового апарату, раціонального використання побутової звукопідсилювальної апаратури під час домашніх занять батьків зі слабозуваючими дітьми.

Учасникам семінару продемонстрували оригінальну установку, що дає можливість автоматизувати процес діагностики порушень слуху на основі використання мікро-ЕОМ і визначати у кожному конкретному випадку оптимальні для пацієнта параметри слухового апарату (кандидат технічних наук В. П. Овсянников, Київ). Кандидат біологічних наук Б. С. Мороз і старший науковий співробітник Ю. К. Соколов (Київ) зупинилися на фізіолого-акустичних аспектах слухопротезування, на основних принципах електроакустичної корекції дефектів слуху, що дає можливість досягти позитивних результатів при мінімальних спотвореннях і найкращій розбірливості мовних сигналів. Вони озаякнайомили присутніх з новим способом добору слухового апарату, розробленого в Київському НДІ отоларингології лабораторією сурдоакустики ЦП УТОГ.

Заслухавши і обговоривши доповіді, учасники семінару прийшли до висновку, що на сьогоднішній день і в найближчі роки основним методом поліпшення слуху при глухоті і туговухості, зв'язаній з ураженням слухового нерва, залишається метод електроакустичної корекції з допомогою слухових апаратів. Процес слухопротезування повинен включати такі основні етапи: ог-

рив слуховиміральної і звукоосилувальної апаратури, важливе значення періодичного контролю основних електроакустичних характеристик слухового апарату, раціонального використання побутової звукопідсилювальної апаратури під час домашніх занять батьків зі слабозуваючими дітьми.

Представник Московського заводу слухових апаратів Л. В. Кріксунов дав характеристику нових моделей кишеневих слухових апаратів поліпшеного зразка. До них передбачено підключення двох телефонів до одного апарату (для слухопротезування обох вух) з розділеним регулюванням рівня звукового тиску, регулюванням тембра за високою і низькою частотою. Крім того, в цих апаратах встановлено захисний екран на органі управління і спеціальні ремінці для фіксації апарату на тілі дитини.

На думку учасників семінару створення таких потужних слухових апаратів гостро висуває питання про виготовлення індивідуальних вушних вкладишів, без яких неможливо буде застосування цих апаратів через виникнення акустичного зворотнього зв'язку (свисту).

Розв'язання цього питання в даний час покладено на Всесоюзний науково-методичний центр сурдології і слухопротезування, яким керує кандидат медичних наук О. П. Токарев.

У зв'язку з розширенням обсягу досліджень слухової функції, укомплектуванням сурдокабінетів сучасною виміральною апаратурою, збільшенням моделей серійних слухових апаратів, учасники семінару звернули увагу на підвищення ролі інженерно-технічного забезпечення слухопротезної служби. Учені Москви, Києва і Ленінграда О. П. Токарев, Ю. К. Соколов, А. Н. Цициренко, В. П. Овсянников, А. С. Розенблюм, що виступили по цьому питанню, підкреслили необхідність організації метрологічних вимірювань акустичних парамет-

рів слуховиміральної і звукоосилувальної апаратури, важливе значення періодичного контролю основних електроакустичних характеристик слухового апарату, раціонального використання побутової звукопідсилювальної апаратури під час домашніх занять батьків зі слабозуваючими дітьми.

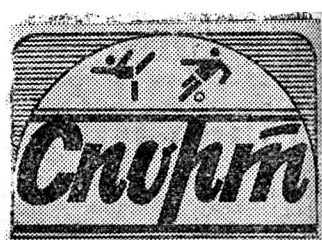
Учасникам семінару продемонстрували оригінальну установку, що дає можливість автоматизувати процес діагностики порушень слуху на основі використання мікро-ЕОМ і визначати у кожному конкретному випадку оптимальні для пацієнта параметри слухового апарату (кандидат технічних наук В. П. Овсянников, Київ). Кандидат біологічних наук Б. С. Мороз і старший науковий співробітник Ю. К. Соколов (Київ) зупинилися на фізіолого-акустичних аспектах слухопротезування, на основних принципах електроакустичної корекції дефектів слуху, що дає можливість досягти позитивних результатів при мінімальних спотвореннях і найкращій розбірливості мовних сигналів. Вони озаякнайомили присутніх з новим способом добору слухового апарату, розробленого в Київському НДІ отоларингології лабораторією сурдоакустики ЦП УТОГ.

Заслухавши і обговоривши доповіді, учасники семінару прийшли до висновку, що на сьогоднішній день і в найближчі роки основним методом поліпшення слуху при глухоті і туговухості, зв'язаній з ураженням слухового нерва, залишається метод електроакустичної корекції з допомогою слухових апаратів. Процес слухопротезування повинен включати такі основні етапи: ог-

рив слуховиміральної і звукоосилувальної апаратури, важливе значення періодичного контролю основних електроакустичних характеристик слухового апарату, раціонального використання побутової звукопідсилювальної апаратури під час домашніх занять батьків зі слабозуваючими дітьми.

Учасникам семінару продемонстрували оригінальну установку, що дає можливість автоматизувати процес діагностики порушень слуху на основі використання мікро-ЕОМ і визначати у кожному конкретному випадку оптимальні для пацієнта параметри слухового апарату (кандидат технічних наук В. П. Овсянников, Київ). Кандидат біологічних наук Б. С. Мороз і старший науковий співробітник Ю. К. Соколов (Київ) зупинилися на фізіолого-акустичних аспектах слухопротезування, на основних принципах електроакустичної корекції дефектів слуху, що дає можливість досягти позитивних результатів при мінімальних спотвореннях і найкращій розбірливості мовних сигналів. Вони озаякнайомили присутніх з новим способом добору слухового апарату, розробленого в Київському НДІ отоларингології лабораторією сурдоакустики ЦП УТОГ.

Заслухавши і обговоривши доповіді, учасники семінару прийшли до висновку, що на сьогоднішній день і в найближчі роки основним методом поліпшення слуху при глухоті і туговухості, зв'язаній з ураженням слухового нерва, залишається метод електроакустичної корекції з допомогою слухових апаратів. Процес слухопротезування повинен включати такі основні етапи: ог-

ЦЯ СТІМКА ІНДРА

У ризькій спецшколі-інтернаті для глухих дітей спорт у великій пошані. Крім добре поставлених уроків фізкультури, хлопчики та дівчатка із захопленням займаються в спортивних секціях, а кращі з вихованців беруть участь у змаганнях, в спартакіадах, що проводяться серед нечуючих школярів прибалтійських республік.

Був час, коли Индра Озоліна із задрістю дивилася на своїх подруг, котрі захищали честь школи, виступали на першість СРСР. Проте вона не тільки дивилася, дівчинка наполегливо тренувалася, а вершини, як відомо, підкоряються працелюбним. Щоправда, з баскетболом довелось трохи почекати: учитель фізкультури Микола Пухов, оцінивши «вибухову» реакцію семикласниці, запропонував їй всерйоз зайнятися настільним тенісом. Викладач не помилювався у виборі спортивної спеціалізації: стрімка Индра вже через кілька років стала першою ракеткою школи.

Русява дівчинка приборкала маленький шарик, вона навчилася парировати невидимі удари, блискучо переходити від оборони до атаки. Минулого року рижанка стала першою в розіграші кубка СРСР серед нечуючих; нинішнього року, на змаганнях, що проводилися в Алма-Аті, кандидат у майстри спорту Индра Озоліна посіла друге місце в особистому розряді і трете — у парному. І ось, у свої 18 років вона встигла двічі завоювати титул чемпіонки країни.

А як же справи з баскетболом? Индра хоча і не «вийшла на зріст», але з азартом і неабиякою майстерністю віддається цій популярній у Прибалтії грі. Маленька Индра прекрасно бачить поле, миттєво оцінює ситуацію, у неї відмінний дриблінг, а паси відзначаються раптовістю і винятковою точністю. Вона і сама охоче атакує кільце суперників — на чемпіонаті СРСР, що відбувся минулого літа у Вільносі, Индра Озоліна, гравець збірної Латвії, була однією з найбільш результативних баскетболісток своєї команди.

Текст і фото
Г. АЛЕКСЕЄВА.

Редактор
П. БУЛАТОВ.

**ЧИТАЧ ЗАПИТУЄ —
ГАЗЕТА ВІДПОВІДАЄ**

Прощу повідомити, які перерви в роботі надаються для годування дитини.

М. ЄВСТИГНЕЄВА,
м. Артемівськ
Донецької області.

Матерям-годувальницям і жінкам, які мають дітей віком до одного року, нада-

ПІЛЬГИ МАТЕРЯМ

ються крім загальної перерви для відпочинку і харчування додаткові перерви, щоб годувати дитину, не рідше як через три години тривалістю не менше 30 хвилин. При наявності двох і більше грудних дітей встановлюється тривалість перерви не менше години.

Строки і порядок надання перерв встановлює адміністрація підприємства, установи, організації за погодженням з профспілковим комітетом і з урахуванням бажання матері.

Перерви для годування дитини включаються в робо-

чий час і оплачуються за середнім заробітком.

Адміністрація підприємства, установи, організації за погодженням з профспілковим комітетом в разі потреби видає вагітним жінкам путівки в санаторії та будинки відпочинку безплатно або на пільгових умовах.

Забезпечується дальший розвиток мережі пансіонатів та інших оздоровчих закла-

дів для сімейного відпочинку. Сім'ї, де є двоє і більше дітей, мають перевагу при наданні путівок у ці заклади.

Адміністрація підприємства, установи, організації за погодженням з профспілковим комітетом в разі потреби надає вагітним жінкам матеріальну допомогу.

Л. ШЛЬОНОВ,
юрист.